

ACOLO UNDE NU EXISTĂ „NU ȘTIU”, se află, totdeauna, un jurist

**Locotenent Claudia TUȚUIANU – consilier juridic –
Direcția legislație și asistență juridică**

Ar fi putut fi, oare, altfel? O întrebare scurtă cu un răspuns pe cât de amplu, pe-atât de simplu și tranșant.

Într-o societate mai efervescentă ca niciodată, armata își remodelează instrumentele de apărare colectivă: din foc de arme în tratate, din obligativitate în contracte, din închistare în transparență și din atac în apărare prin instanță. În mijlocul acestor transformări vom regăsi mereu juristul-militar sau civil. El este acel element *sine qua non* al vieții armate fără de care dreptatea, legalitatea și echitatea ar fi numai excepții.

Când instituția militară este în schimbare, rolul juristului este de a-i organiza parcursul. De la elaborarea cadrului juridic, exprimat la nivel național prin promovarea proiectelor de legi, ordonanțe sau hotărâri ale Guvernului cu rezonanță cazonă, atunci când realitatea progesează creând un vid legislativ, la înlesnirea exercitării atribuțiilor în interiorul său prin pregătirea proiectelor de ordine și dispoziții în domenii dintre cele mai diverse cu impact militar, juristul este chemat să răspundă, în mod categoric, obiectiv și fundamentat, tuturor provocărilor din cotidianul militar.

În permanentă interacțiune cu structuri exterioare, armata responsabilizează neîncetat juristul să-și exprime avizul conform

cu legea, când se fac achiziții cu parteneri de dialog civili ori când se angajează fonduri bugetare.

Implicând juristul în domeniul cooperării militare internaționale, armata și-a creat premisele realizării în plan extern a funcțiilor sale specifice în noul context al apartenenței la NATO și la structuri militare ale Uniunii Europene. Într-o perioadă istorică fragilă și tensionată, când niciun conflict nu seamănă cu altul, iar legislația națională în construcție respectă norme colectiv însușite, juristul nu va spune

**La cea de-a 89-a
aniversare a Zilei
Justiției Militare,
Direcția legislație
și asistență
juridică urează LA
MULȚI ANI!
succese multiple și
satisfacții
profesionale în
nobila carieră
aleasă tuturor celor
care, în calitate de
civili sau militari,
au ales Justiția
zeiță protectoare!**

„nu știu”, când situația militară reclamă un răspuns.

Pe scena teatrelor de operații, juristul reprezintă arma multifuncțională: el conturează reguli de angajare în conflict, tot el anteseamează destine omenești și, dincolo de toate, militar ori civil, sprijină unitatea pe care o însoțește spre faima unei misiuni îndeplinite. În plin conflict, juristul tranșează în acord cu legea situații cu

impact multiplu: medierea conflictelor, drepturile omului, drept internațional umanitar. Postconflict, juristul apare angajat în misiuni de menținere a păcii sau protecție a mediului, astfel că, privită din exterior, activitatea juridică pare, dacă nu ușoară, cel puțin firească. Dincolo de aparență, înfăptuirea justiției militare reprezintă o muncă pe cât de complexă, de combinată și de solicitantă, pe atât de responsabilă și de mistuitoare.

Și atunci când aparența dreptului frizează un con de umbră, juristul trece iar în acțiune, utilizându-și toate resursele legale și procedurale pentru a apăra interesele instituției militare în fața instanțelor de judecată sau a reclama restabilirea unor situații perturbate de nelegalitate. Uneori, așa se scrie istoria, căci marile procese ale omenirii au avut sorginte militară.

Alteori, așa se conturează viitorul. Militarizarea spațiului extratmosferic în scopuri pașnice, autodeterminarea teritorială sau reglementarea efectelor militare ale încălzirii globale constituie provocări de la care se așteaptă, deopotrivă, o reacție fundamentată juridic.

În noua ordine militară, aspectele legale reprezintă rampa de lansare spre securitatea viitorului. Concluzionând, armata fără juristi ar fi istorie, dar împreună fac legenda.

Competență pe 12 județe

Armata este o instituție de rang înalt care nu poate să funcționeze fără existența unor mecanisme specifice.

Justiția militară nu este un mecanism al armatei, ci face parte din sistemul de organizare judecătorească, așa cum este prevăzut în Legea 304/2004, cu alte cuvinte, nu are o lege specială, care să-i reglementeze activitatea. Principiul de bază este că justiția se înfăptuiește de către instanțe: judecătorii, tribunale, curțile de apel, Înalta Curte de Casație și Justiție și de către instanțele militare, care au ierarhia lor jurisdicțională – Tribunalul Militar, Tribunalul Militar Teritorial și Curtea Militară de Apel.

Tribunalul Militar, ca oricare altă instanță, are stabilită, prin lege, o competență materială, teritorială și personală. Potrivit art. 26² Cod procedură penală, judecă, în primă instanță, infracțiunile prevăzute de art. 331-352 din Codul penal; absența nejustificată, dezertarea, călcarea de consemn, insubordonarea, lovirea superiorului, lovirea inferiorului, capitularea, părăsirea câmpului de luptă, zborul neautorizat, părăsirea navei, părăsirea comenzi, neluarea măsurilor necesare în operațiile navale, coborârea pavilionului, coliziunea. Este interesant de subliniat că instanțele militare nu judecă civili nici în situația în care săvârșesc infracțiuni în participare cu militari.

Unii se sperie când aud de instanțele militare; se sperie cei care nu au respect față de lege, față de propria lor viață. În nicio țară nu se poate trăi fără ordine de drept, fără apărarea valorilor create de societate.

Justiția militară nu este o creație proprie a țării noastre și nici a timpului nostru, aceasta are rădăcini adânci în trecutul îndepărtat al istoriei, în forme mai simple o găsim și la popoarele din antichitate. În 1937, comentatorii francezi Foucher, Pradier și

Amlie Le Faur au subliniat, fără echivoc, că o asemenea instituție a existat și va exista atâta vreme cât vor fi armate, întrucât acestea nu se pot dispersa de anumite servicii speciale; tot astfel, nu se pot lipsi nici de justiția militară, care nu e stat în stat.

În țara noastră au existat unele voci care pledau pentru desființarea instanțelor militare. Constatându-se o încărcătură mare de subiectivism, care ne amintește de celebrul principiu marxist-leninist al *negării negației*, n-a fost posibilă punerea în practică a unei asemenea decizii. Necesitatea unei justiții militare se justifică pe deplin datorită specificului vieții ostășești și al sarcinilor armatei, a căror îndeplinire în timp de pace impune existența justiției proprii cu o altă așezare și misiune decât cea civilă. Ordinea și disciplina militară creează datorii de ordin special, iar gradul de pericol social al neîndeplinirii acestora nimeni nu-l poate sau nu bine decât judecătorul militar, care cunoaște regulamentele militare, viața ostășească și împrejurările în care pot fi săvârșite asemenea fapte. Pentru a nu greși, spunea Socrate, trebuie să cauți în orice idee și contrariul ei. Armata este una din marile instituții ale țării, o școală în care se formează nu numai caractere, ci și spiritul de jertfă față de țară. La Cluj-Napoca există Tribunal Militar de când există armata. Competența lui teritorială se întinde pe 12 județe și judecă militarii până la gradul de colonel, pentru infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul. În competența Tribunalului Militar se înscriu cererile de revizuire și de reabilitare. Făcând parte din spațiul european, Tribunalul Militar emite și mandate de arestare și judecă militarii care își desfășoară activitatea în teatrele de operații sau pe teritoriul altor state. Magistratul poartă uniformă militară și, în această ținută, desfășoară procedura de judecată.

De la 1.01.2008, la instanța militară din Cluj-

Napoca a fost instalată o altă conducere. Este vorba de colonelul magistrat Emil Lucaci, cu 16 ani vechime în magistratură, care și-a făcut simțită prezența prin inițierea unei linii de comunicare cu vechea generație de magistrați. *Modul meu de a privi lucrurile*, spunea acesta, *este de a nu ne izola, de a arbora trofee artificiale*. Între cei care au plecat și cei care le-au luat locul trebuie să funcționeze contacte, întâlniri, schimburi de idei, de experiență. Cultura, practica judiciară nu aparțin unui singur judecător sau grup de judecători, ci unor generații succesive. Cei instalați în fotoliile justiției trebuie să demonstreze că au învățat lecțiile vieții, acordând – cu sinceritate și simpatie – atenția și respectul pentru cei care, la vremea lor, și-au făcut datoria. Aroganța, infatuarea nu sunt de apanajul omului inteligent, al judecătorului luminat. Aroganța degradează, știrbește prestigiul, autoritatea de care trebuie să se bucure instituția. Este puternic cel care comunică, nu cel care ține nasul pe sus și face pe grozavul.

Avem oameni cu studii juridice, absolvenți ai cel puțin două facultăți, câte două licențe și două masterate. Atenția principală se îndreaptă spre o pregătire profesională continuă, sunt doi absolvenți în psihologie, magistrații au pregătiri postuniversitare și masterate. Pentru a fi numit în funcția de președinte, colonelul magistrat Emil Lucaci a

fost supus unei testări complexe: atestare psihologică, interviu-proiect managerial, probă scrisă, management judiciar, resurse umane, organizare judecătorească. Din trei candidați, a fost singurul admis pe un mandat de trei ani.

Cunoașterea este o aripă care ne ajută să urcăm spre cer. În mișcările lui perpetui, sufletul este un mare făuritor de minuni.

**Colonel magistrat (r)
Ion GHERCIOIU**